

(א) לעיל 15: (ב) מיר מצב, (ג) כלים פ"י מ"ז, (ד) לעיל 15: (ה) ס"ה ל"ג.

הגהות הב"ח

(א) גמ' דהשתא לאו ממונה הוא כיון: (ב) שם ליכא גזילה גביה או דלמא: (ג) רש"י ד"ה חזית וכו' וממרח יפה וכו': (ד) בא"ד צ"ל אלו כלים מזילין:

מוסף רש"י

ותנא תנא. לומר מניין מנא שלנו תמימינו באת (קדושין דכ.). גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו. לגזל. הרי שלך לפניך. בעין מנות שוה, דהיינו שאטו ניכר הוא (לעיל 10:) ובלבד שישלם לו אותו עמלו וקנינה צדק והשבי את גזילה אשר גזל שחרי לא נשתנה (גיטין 13:).

רבינו הגנאל

רבא אמר הבי"ע כגון שריתא דיקרא של אביו מופקדת ביד אחי. פי' שני שקין מחוברין ומתחין על החמור, אחד מצד זה ואחד מצד אחר. ובלשון ישמעאל אלכרי: איכא דאמרי אמר רב פפא לא תימא הנה מילי היכא דאין גזילה קיימת אבל גזילה קיימת צריך לילך אחריה, לא שנת גזילה קיימת לא שנת אין גזילה קיימת. לשמא תיירק לא חיישינן, וכן פסק. וכן הלכה. וכן פסק בפר"ח זצ"ל. אך משלמין חומש על שבתות כפירת שבעוד קרקעות. פי' כגון שאין גזילה קיימת וכיון שהיה קרקע ובה הגזול לטרפו להפרע דמי גזלה שגזלו אביו ודחה הירוש וכפר ונשבע בה, נמצאת שבוטחו שכפר ונשבע על הקרקע שהגזילה מוריש. אמרי גזילה אין כאן מצות השבה כאן. רב הגנאל ז"ל פי' מצות השבה אין כאן, שלא קיים מצות השבה שהרי לא השיב מה שגזל. חבית שניקבה וסתמוה שמרים הוצלה. פי' סתמוה שמרים נידונות כצמיד פתיל הבפנים ומצלת מן הטומאה על כל מה שבתוכה דתניא ר' יהודה אומר אין צמיד פתיל וחכ"א יש, כיצד חבית שניקבה וסתמוה שמרים ור"א אינה מצלת, ודברים ברורים. ובפר' קמא דיבמות אמרי חבית נקובה היתה וסתמוה שמרים. ונתברר הפירוש.

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

קה.

עין משפט
נר מצוה

ועוד דקמשי ליה כשעמד צדין קודם מימתו והך העמדה מאי מנהי הרי כבר נשבע ולא הודה דהא אוקמינן דלא הודה אז והודה בנו ועוד דקמשי כשעמד צדין מכלל דעד השתא צללא עמד צדין והא נשבע הוא ואציו קמי מכלל דצ"ד הוה הלכך ל"ג ליה. וה"ג אי הכי חומש נמי משלם א"ר הונא כו' אי הכי ממון גמור הוא וחומש נמי לשלם: לפי שאין משלמין חומש על כפירה שצדוד קרקעות. דחומש אמאי קאמי אשבעתא לאו שבעה היא דק"ל שבעות (דף מצב:) אין נשבעין על הקרקעות והאי צן כי אישבע כפר לה שצדוד הקרקעות דאי לאו משום אחריות נכסים לאו עליה רמיא לשלומי: רבא אמר. לעולם בגזילה קיימת ודקשיא לך ולמייד הצן חומש על שבעות עצמו כיון דהודה הכא כשהיתה דסקיא שממון אציו נתון צד מופקדת צד אחרים וגזילה זו צמוכה דכי אשתבע האי בקושטא אשתבע (ו) ולא תימא שניקרא אשתבע כדצברת (לעיל) ותנן צמס' שבעות (דף לו:) ומיידיים על זדון השבעה ועל שגגתה עס זדון הפקדון ואין מיידיין על שגגתה גרידמתא כי הכא דליציה אנסייה: לא שנו אלא שאין אותה חזי פרוטה קיימת מן הגזילה עצמה ותצי פרוטה הוא דמיידי ליה ולא ממונה איכא אצל חס קיימת היא מן הגזילה עצמה כריך לילך: חיישינן שמא שייקר. ותעמוד על הפרטה: חייב להחזיר לו. אגודה אחרת ואע"פ דהשתא לא שויה פרוטה כיון דשבעת גזילה הוי שוה פרוטה צעי לאהדוריה ולהוליקה אחריו: וסנא סנא. תנא דין קיימתי: שגילת. אחת מהשמים ששייר: ונשרה השניה מהו. הוי גילוח או לא: אמר ליה רב אחא לרבינא נזיר שגילת. כל השערות אחת אחת קמבעינא ליה צתמיה. כלומר הא ודאי גילוח הוי כיון ששבעה שצא לגלח האי שזור הוה ציה שיעור גילוח וגילוח אחת ואע"פ דנשרה שניה גילוח הוא: שגשרה אחת. ששצבא לגלח אין כאן שיעור גילוח: ה"ג מי אמרינן השתא מיהא ליכא שיעור: חזים שניקבה וסתמוה שמרים. ומתנה ע"פ ארובה (ו) וממנחת יפה סביבותיה וטומאה צבית מכלת על העלייה כולה מלצא צה שום טומאה דסתמית שמרים סתימה היא ולא שלטו ציה טומאה צמסכת כלים צפרק (י) ואלו מזילין: אגף. לשון מגופה. אגף חזיה הוה צה תמתי שיעור נקב לטמא וכלי המקבל טומאה אינו חושץ צפני הטומאה ואגף צטיט חזיה מנה מי אמרינן השתא מיהא ליכא שיעור נקב או דלמא הא לא סתם שיעור סתימה: פקעה צומורה. ואין שם שמרים: עד שימרה. צטיט מן הצדדין של זמורה לסותמו היטב:

אמר רבא גזל שלש אגודות בג' פרושות והוולו ועמדו על שתיים חייב להחזיר לו אחרת. פי' אם ישנה ענין מחזיר אותה ואם לאו משלם ליה שוה פרוטה כמו שהיתה שוה שבעת הגזילה והוא הדין צלחת שגולה והולתה שמחזיר לו אגודה או דמיה אלא רבותא נקט דאפילו צלשה דקייס מלות השצה צתמתי אפ"ה חייב להחזיר לו אחת צמ"ג דמהאי ותנא תנא דמייתי לא משמע מיהא אלא היכא דגזל אחת והולתה דהיה דמיה לגזל חמץ ועצר עליו הפסח היה רבותא דג' קאמר רבא מסברא ומדנקט והולו משמע דפשיטא ליה דאס גזל ג' אגודות שוות שמי פרושות ומחזיר לו צ' מהן דלא מיידיי להחזיר לו שלישיית כיון דמעיקרא צבעת גזלה לא הוי ממונה ולשמא מייקר לא חיישינן: ד"ג בעי רבא גזל ב' אגודות בפרוטה והחזיר אחת מהן מהו מי אמרי' השתא מיהא ליכא גזילה גביה או דלמא הא לא אחר גזילה ול"ג הא דגרס צספריס הוקרו ועמדה כו': מצות השבה אין באן. נראה דלא צעי למיפשט אלא דלא מעכב מלות השצה ומלות השצה מיהא לא קייס: מצות גזילה אין באן. ומעכב מלשמות יין ומלממא למתים כאלו לא גילח כלומר כמ"ד גילוח מעכב דלחר ישמה הנזיר יין אחר כולם א"י לענין מלוה קאמר דלא קייס מלות גילוח ואליבא דכ"ע דפלוגמא היא צנזיר צפ"ג מייני (דף מ.) : הרי אמרו חבית שניקבה וסתמוה שמרים כו'. מה שפירש צקונטרס חבית שנתנה ע"פ ארובה ומלצת על העלייה אין נראה דהיה משנה דמייתי צסמוך חבית שנקבה היא צמס' כלים צפ"י (מ"י) דמשמע דמיידי להציל מה שצמוכה חס היא צחאל המת דאי הוה מיידי ע"פ ארובה היה לו לשנותה צמס' אהלות ועוד דלשון הצלה לא הוה משמע הכי דה"ל למימר חולצת ונראה לפרש דאיידי צצבית המוקפת צמיד פתיל שאין טומאה נכנסת צה צחאל המת ונקבה צכונס משקה דהכי הויה שיעורא כדלמך צמס' כלים (פ"ט מ"ח) וסתמוה שמרים מלצת על כל מה שצמוכה והא דלמך צסוק המצניע (שבת דף לו.) ולענין צמיד פתיל עד שיפחת רוצו היינו צסתמוה שאס נקבה וסתמה הוי שם כלי עליה עד שיפחת רוצה דלא לא מהני לה סתימה דהוי כאוכלים שגיצלן צטיט כיון דאין שם כלי עליו ולא כמו שפי' צקונטרס צהמצניע ולענין צמיד פתיל עד שיפחת רוצו דכלי חרס המוקף צמיד פתיל אין טומאה נכנסת דרך נקציו עד שיפחת רוצו כדמוכח צמסכת כלים צפרק צלשה דשיעורו צכונס משקה וכן משמע צהיהא שצביא התם צקונטרס נתנה קדירה ע"פ ארובה דלמך צ"ש הכל טמאים צכונס משקה ואפילו צ"ה לא מטעמי אלא עלייה אצל קדירה טמאה אלמא

קלב א מ"י פ"ח מהל' גזילה ואציה הלכ' ד ופ"ז מהל' שבעות הלכה ג ד סמג לאין רה ועשין ענ: קלב ב מ"י פ"ז מהל' גזילה ואציה הלכה יא סמג עשין ענ טור ש"ע ח"מ ס' סקו סעיף ג: קלב ג מ"י שם פ"א הלכה ו סמג שם טו"ש"ע ח"מ ס' שם סעיף ג: קלב ד ה מ"י שם טו"ש"ע שם סעיף ד: קלב ו מ"י פ"ח מהלכות מירות הלכה ו: קלב ז ח מ"י שם הלכ' ו: קלב ח ט י ב ל מ"י פ"ב מהלכות טומאת מת הלכה ח:

בשעמד ברין אי בשעמד ברין אפילו חומש נמי משלם אמר רב הונא ברביה דרב יהושע לפי שאין משלמין חומש על כפירת שבעוד קרקעות רבא אמר הכא במאי עסקינן כגון שהיתה דיסקייה של אביו מופקדת ביד אחרים קרן משלם דהא איתיה חומש לא משלם דכי אישתבע בקושמא אישתבע דהא לא הוה ידע: חוץ מופחות שוה פרוטה בקרן כו': אמר רב פפא לא שנו אלא שאין גזילה קיימת אבל גזילה קיימת צריך לילך אחריו חיישינן שמא תיירק איכא דאמרי אמר רב פפא לא שנת גזילה קיימת ולא שנת שאין גזילה קיימת אינו צריך לילך אחריו לשמא תיירק לא חיישינן אמר רבא גזל שלש אגודות בשלש פרושות והוולו ועמדו על שתיים אם החזיר לו שתיים חייב להחזיר לו אחרת ותנא תנא גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך מעמא דאיתיה בעיניה הא ליתיה בעיניה אע"ג דהשתא לאו ממונה (ו) כיון דמעיקרא ממונה הוא בעי שלומי הכא נמי אף על גב דהשתא לא שוה פרוטה [כיון דמעיקרא הוי שוה פרוטה] בעי שלומי בעי רבא גזל שתי אגודות בפרוטה והחזיר לו אחת מהן מהו מי אמרינן השתא ליכא גזילה (ו) או דלמא הא לא הדר גזילה דהואי גביה דהדר פשטה גזילה אין כאן השבה אין כאן אי גזילה אין כאן השבה יש כאן ה"ה הכי קאמר אף על פי שגזילה אין כאן מצות השבה אין כאן ואמר רבא הרי אמרו נזיר שגילח ושייר שתי שערות לא עשה ולא כלום בעי רבא גילח אחת ונשרה אחת מהו ואמר ליה רב אחא מדריפתי לרבינא נזיר שגילח אחת אחת קא מבעייה ליה לרבא אמר ליה לא צריכא כגון שנשר אחת מהן וגילח אחת מי אמרינן השתא מיהת הא ליכא שיעור או דלמא הא לאו גילוח הוא דמעיקרא הא שייר שתי שערות והשתא כי גילח לא הוי ב' שערות הדר פשטה שער אין כאן גילוח אין כאן אי שער אין כאן גילוח יש כאן הכי קאמר אע"פ ששער אין כאן מצות גילוח אין כאן ואמר רבא הרי אמרו חבית שניקבה וסתמוה שמרים חזיה הצילוח בעי רבא אגף חזיה מהו א"ל רב יימר לרב אשי לאו משנתנו היא זו דתנן חבית שניקבה וסתמוה שמרים חזיה הצילוח בעי רבא אגף חזיה מהו שתיים עד שימרח מן הצדדים ובין זמורה לחבירתה מעמא דמרח הא לא מרח לא אמאי ותיהוי כי אגף חזיה אמרי הכי השתא התם אי לא מרח לא קאי אגף חזיה במידי דקאי קאי ואמר רבא הרי הפסח אומר לו הרי שלך לפניך בעי רבא נשבע

טומאה נכנסת צמוכו צכונס משקה: אגף חזיה. תימה היכי דמיה הך צעיה להנך צעיות דלעיל דכיון דגף אין כאן נקב ולמה לא תועיל הסתימה דמ"ל חס לא נקבה מעולם אלא כך ומ"ל שאגף חזיה [ועוד] תימה דהכא אמר צסתמוה שמרים שמה סתימה וצספק דיבמות (דף טו:) אמרינן חבית של זיתים מגולגלים צ"ש אומרים אין לריכה לניקב ומודים שאס נקבה וסתמוה שמרים שהיא טעורה וי"ל דהתם ודאי לענין הכשר מסתמא לא ינחא להו לצעלים צמה שיוצא ממנה כיון שנקבה אף על פי שסתמוה שמרים לאו סתימה מעלימתא היא אצל לענין להציל מטומאה הויה סתימה מעלימתא:

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

ושמואל אמר לחיוב. תימה היכי מ"ל לחיוב דאס כן הו"א כרייתא זו ואין צ"ל זו: **מאי** לאו עונש דממון. תימה בממון מה שייך לומר לא ענש אללא א"כ הוהיר דנשלמה צעונש שצועה דהיינו קרבן שייך דפסקה ומילה ליכא קרבן משום דליה צוה לאו אע"ג דליכא כרת: **כאן** שהורה באן שבאו עדים. ואילטרין שמי אזהרות משום דעונשן אין שוין דצוהה שייך חומש ואסם וצעדים לא שייך אללא חיוב עונשין ומיהו תימה אמאי קאמר כרישא מוכחש עונש שמענו וצסיפא אומר מונשצט על שקר דכיון ללא מיירי אללא לאמר שצועה מריוהו ה"ל למימר מונשצט על שקר: **אחד** שבועת העדות ואחד שבועת הפקדון. וא"ת אמאי לא חשיב שצועה מלוה וי"ל משום דשצועה צמלוה לא כתיב אללא מפקדון אמאי: **איתביה**

קלמ א מיי פ"ח מה"ל שצועה הלכה ת: **קב ב ג** מיי שם הלכה ט: **קבא ד ה ו ז** מיי שם הלכה י והלכה יא: **קבב ח** מיי שם פ"י הלכה ה: **קבב ט** מיי פ"ג מה"ל גולה הלכה ד סמג עשין עג טו"ע ח"מ ס' רלז סעיף א ור"ב אלפס לכן וצ"ב פ"א דף סג. ובפ"ג דף עט. **קבד י** מיי פ"ג מה"ל טוען וטוען הלכה ב סמג עשין אה טו"ע ח"מ ס' כז סעיף ב: **קבה כ ל מ** טו"ע שם סעיף ד עין צ"ב:

מוסף רש"י

תדורא. משועמם (ב"מ ב. גניוסת תרדא) שטה כהול (ובח"מ כה) לשון אחר ע"ל (בריתות יח). המשביע עד אחד. וכפר. פטור. העד מקרבן שצועה העדות (שבועות כב). ושכנגדו השורר על השבעה. המוצע שהתנע סכנגדו חשוד על השבעה ומתחייב התנע שצועה מן התורה ע"י הודאה במקום נשבע המוצע ונטול (שבועות ח). אחד שביעות העדות כו'. בין שנשבע על שצועה העדות, בין שנשבע על שצועה הפקדון שפיר נשבע על שקר ואפילו נשבע על שצועה שוא, שהוא רע לשמים עליה ולא לצריות, אפ"כ הוא נפסל על ידה לשבעה (שם מה). הכופר במלוה. בין על כולה בין על מקלה, וצאו עדים והשערוהו עד שלא נשבע, כשר לעדות. ולא אמרינן גזלן הוא והתורה אמרה אל תשת רעע עד, דכיון דמלוה להוציאה מינה דלמא כ"כ להוציאה וקבר עד דהוה לי וזו ופרענא ליה וזו מודיעא ליה השתא יתעני מר (ב"מ ד.) ולא אמרן חשד אמנותא הוא אללא אשתמוטי קשתמוטי ליה משום דמלוה להוציאה מינה ואין עכשיו צדו צמה לפדוע (שבועות ח).

נשבע עליו. לאחר שנאסר נשבע שאין אללו ולא גזלו ממנו: **מהו** מי אמרינן הא מנח ויכול לפטור צו את עצמו ואשתכח דלאו מידי כפריה: **שומר חנם אני עליו**. ונשבע והודה: **חייב** קרבן שצועה אע"פ שהודה קודם שצועה צגוף הממון: **שהרי פטור עצמו** שצועה: **מגניבה ואבידה** שאם היה נגנב ממנו משצועה ואילך היה נפטור דצדרי שקר שהרי הוא עצמו גנבו וחייב בכל אונסין עד שיחזירו: שואל פטור צמתה מלאכה ומכחש צשר מחמת מלאכה דלמעצד מלאכה שיליה ולאו לאוקמה צכילתא: **אע"ג דהא קאים**. ומודה ליה צגויה והשתא איהו לא כפר מידי אפ"ה כיון דשמא סוף השצועה לנא ליה כפירת ממון חייב: **הכא נמי**. אע"ג דכפירה דחמץ כהודאה הוא דהא עפרא צעלמא הוא כיון דשמא יאצד ויתחייב לו ממון ונמלא שמועיל לו שצועה זו להפטור חייב: **אסה מכרתו**. לקמן פריך מאי מודה צעיקר איכא: **סועה צדק מלאסיו** והציאותיו צצית: **סדודא**. אין לנ: **פילך**. וליכא למימר אילו מיגניבי דהא קמיה קאי ושקיל ליה: **איבעיא לך לאהדוריה ניהלי**. כשנאלמנו לא היה לך לאוספו אל ציתך שהרי מכיר היית צו ואין לך גנב גדול מזה: **שנש שצוועס הן**. צעדות אבידה שהציע את העד אס ראת את אבידתי ואמר לאו ואח"כ הודה: **הכיר צה ולא צמואלא**. האבידה שאמר שראה אותה מהלכת צרות אחרת ואינו יודע מי הוא או הודה שהכיר צמואלא ולא צה והיה לו לומר איש פלוני מצא אבידה ואינו יודע אס שלך הוא וצעד אחד קמיירי: **לפטור**. על כולן פטור העד: **המשביע עד אחד**. וכפר ואמר שצועה שאיני יודע לך עדות: **פטור** העד מקרבן שצועה העדות דהא אי הוה מסהיד ליה לא הוה מחייב להיאך אללא שצועה. ואע"ג דליכא למימר דלמא לא משתבע גורס לממון פטור והני נמי גורס לממון מינה: **צבה ולא צמואלא**. אי הוה מסהיד ליה ראיתיה שנמלא צזוית פלוני ואינו יודע מי מצאה היה מחזר צזויתא שכונה עד שידועהו ו"כ"ש צמואלא ולא צה **צ** ונמייה ממון ממש לא מפסדו דאי נמי אסהידו ליה ראינו שמלא פלוני זה היה יכול לומר נאנסה ממני ופוטור עצמו משצועה: **הכופר צפקדון**. וצאו עדים: **נעשה עליו** גזלן. משעת כפירה ואע"פ שלא

(א) שצועה לנ, (ב) נעל ע"ל: **למ: פסמי: ו"ט**, (א) שצועה מד, (ד) שצועה מ: **צ"מ ד: ה: ו"ט**, (א) ס"א תרלא משועמם וכן פ"י רש"י צ"מ כ: וע' פ"ר פ"י כרימות יח: וצומחיס ה: **א**, (ו) **ז** ו"ל אחר ד"ה הכיר, (ו) ס"א כ"ש צה וצמואלא, (ח) ס"א, (ט) צ"ל שנשעד, (י) רש"ל מחק ז,

תורה אור השלם

1. או מצא אבדה וקחש בה ונשבע על שקר על אהת מבל אשר ישעה האדם לקחא בהדה: ויקרא ה כב

2. לא תגנבו ולא תקחשו ולא תשקרו איש בצמתו: ויקרא יט א

הגהות הב"ח

(א) בני ימינו רבה וקאמר וכו' רב עמרם לר"ב: (ב) שם מדקמי סיפא דאישתבע:

רבינו חננאל

אמר רב ששת הכופר בפקדון נעשה עליו גזלן וחייב באונסין. ופ"ח ומסתברא דהא דאמר רב ששת הכופר בפקדון פסול, היכא דאיכא סהרי הוה איתיה לפקדון בידה או בביתה וכפר ביה. והכי מוקמי לה בפרק קמא דבבא מציעא דההיא שעתא הוה איתיה לפקדון בביתה דהוה ידע ליה אי נמי הוה נקיט לה בידה.

נשבע ומכאן ואילך אין לו דין דשומר חנם אללא חייב צאונסיס אס יאנס: **וכחש צה למדנו לעונש**. דכתיב צתריה והשיב את הגזילה אלמא קמה ליה צרשותיה משעת וכחש עד דעצד השצה וזהו עונשה: **ה"ג מאי** לאו עונש כפירה. כלומר עונש דמאי לאו דליעניש אכפירה אף על גב דלא אשתבע: **לא עונש שצועה**. האי עונש דענשה קרא להמחייב צאונסין משום שצועה שקר היא אללא אי לא אשתבע לא: **ונשבע על שקר למדנו לעונש**. דכתיב צתריה חומש ואסם: **ס"ל לא תשקרו**. דהיינו אזהרת שצועה שקר דסמין ליה לא תשבעו צשמי לשקר ומלא תשקרו נפקא לן דצצצועה כפירת ממון משתעי דכתיב איש צעמיתו כמו וכחש צעמיתו צצפקדון: **כאן שהודה**. צסיפא כשהודה שיש חומש ואסם: **ושכנגדו חשוד**. צמסכת שצועות (דף מד:) גבי ולאו נשצעין ונטולין דזה אחד מהן מי שהיה לו צצזיו חייב שצועה והוא חשוד על השצועה שנמלא שקרן צצצוועתו סכנגדו נשצע ונטול: **אחד**. שנשעד על שצועה העדות: **ואחד**. **א** שנשצע על שצועה הפקדון שראינוהו שנשצע לשקר ואפילו לא נחשד אללא לשצועה שוא שאין צה כפירת ממון ורע לשמים הוא ולא רע לצריות נפסל לשצועה ממון: **ואס איתא**. לרצב ששת דמשעת כפירתו נעשה גזלן למא לי למתנייה גבי הניך דמשמע דלא אפסלי עד שעת שצועה כי הניך הא משעת כפירה אפסיל ליה משום דהו גזלן: **דקאי צאגס**. וכי אמר רב ששת כגון דלמרי סקדי דפי כפר ליה צדידה נקט ליה **א** (מדע) דהיכא דליכא למימר לאשתמוטי איכיון עד דמיימי ליה לא מפסיל צלא שצועה: **דאמר רב אידי הכופר צמלוה**. ולא נשצע וצאו עדים כשר לעדות דמלוה להוציאה מינה ואינה עכשיו צדו ורואה לדחותו עד שתשיג ידו: **צפקדון**

צפקדון